

NOVA PRAVDA

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani,
Narodni dom, I. nadstropje. Telefon 77.

Izhaja vsako soboto.
Priloga: „Tedenske slike“.

Mesečna naročnina 6 dinarjev,
za inozemstvo 8 dinarjev.

Ustanovno zborovanje Narodno-strokovne zveze.

Po enoletnem skupnem delovanju sta Narodno-socialna strokovna zveza in Samostojna strokovna delavska Unija ustvarili v nedeljo 6. marca 1927. enotno fronto narodno in socialno mislečega delavstva.

Že v soboto popoldne so prihajali v Ljubljano delegati posameznih zunanjih podružnic, da se udeležijo seje upravnega odbora.

Seja upravnega odbora.

Na predvečer občnega zbora, v soboto 5. marca, se je vršila ob 8. uri zvečer v tajništvu NSZ v Narodnem domu seja upravnega odbora, katere so se udeležili polnoštevilni odborniki. Sejo je vodil predsednik tov. Rudolf Juvan, ki je izrazil veselje, da se je že na predvečer zbralo toliko delegatov, da formalno izvršijo to, kar je že izvršeno pred letom dni, namreč združenje obeh naprednih strokovnih organizacij. Podal je nato obširno predsedniško poročilo in se dotaknil vseh perečih delavskih vprašanj. Njegovo poročilo je bilo vzeto z odobravanjem na znanje.

Strokovni tajnik tov. Kravos je nato prečital osnutek novega poslovnika NSZ, o katerem se je vršila zelo obširna debata z ozirom na predlog zagorske podružnice, da naj se članstvo uvrsti v en enotni razred. Po vsestranski debati, v katero je poseglo več delegatov, se je osnutek predelal in sprejel.

Seja je nato razpravljala o kandidaturi listi, ki se ima predložiti občnemu zboru v potrditev. Z navdušenjem je bil sprejet predlog, da se za predsednika predlaga dolgoletni predsednik in ustanovitelj narodnih delavskih organizacij tov. Rudolf Juvan. Po odobritvi in sestavi kandidatne liste so se rešila še druga, organizacijska zadevajoča vprašanja, na kar je predsednik tov. Juvan ob splošnem navdušenju zaključil sejo, ki je trajala od 8. do pol 12. ure zvečer.

Ustanovni občni zbor.

Prvi jutranji vlaki so pripeljali v Ljubljano najoddaljenejšie delegate, one izpod Pece in one iz zelenega Štajerja. Delegati iz Mežice, Črne, Sladkega vrha, Maribora itd. so dospeli že v ranih jutranjih urah v Ljubljano. Njim so sledili s poznejšimi vlaki ostali delegati, ki so se okrog 10. ure pričeli zbirati v Narodnem domu. Verifikacijski odsek je ugotovil, da je vseh udeležnikov 92, od teh je pravih delegatov z glasovalno pravico 77, ki zastopajo 29 podružnic. — Zastopane so bile naslednje podružnice: Celje, Hrašnik, Senovo, Gračnica, Zidani most, Laško, Maribor, Pragersko, Mežica, Črna, Ruše, Jesenice, Medvode, Kranj, Stražišče, Srednja vas v Bohinju, Vič, Ljubljana, Vevče, Dolnji Logatec, Litija, Zagorje, Sladki vrh, Št. Pavel, Ptuj, Komnik, Poljčane, Trbovlje in uradniška skupina Litija. Dalje so občnemu zboru prisostvovali za-

stopniki: NSS tov. Karel Urbančič, SDS in narodnega kluba poslancev oblastnih skupščin g. Zebal ter Delavske zbornice tov. Ivan Tavčar.

Otvoritev zbora.

Nekaj po 10. uri otvori predsednik tovariš Rudolf Juvan občni zbor in v prisrčnih besedah pozdravi vse udeležence, ki se niso strašili oddaljenosti, da prisostvujejo zgodovinskemu dnevu, ko ustvarjata dve sorodni si strokovni organizaciji enotno fronto naprednega delavstva. Pozdravi dalje zastopnika NSS in SDS in prav prisrčno pa tudi zastopnika Delavske zbornice, oblastnega poslanca tov. Ivana Tavčarja. Pozdravne besede tovariša predsednika so bile sprejete z viharim odobravanjem.

Predsednik tov. Juvan poda nato prav obširno predsedniško poročilo, v katerem poroča o delu pripravljalnega odbora NSZ, ki je že leto dni vodil vse posle NSZ, vložil pravila, ustanovil 14 novih podružnic itd. Poročevalec poudarja važnost združitve obeh strokovnih organizacij, ki so s tem stvorile enotno fronto narodnega proletarijata. Ugotavlja, da Narodno-strokovna zveza ni nova organizacija, pač pa je naslednica onih narodno-strokovnih organizacij, katerih jubileje slavimo te dni. Leta 1907. se je ustanovil v Trstu in Ljubljani pripravljalni odbor Narodne delavske organizacije, ki je potem vsa leta do vojne zbirala v svoje vrste narodnozavedno delavstvo. Tej organizaciji je sledila Narodno-socialna strokovna zveza, ki slavi 15letnico, in se je ustanovila po razpustu NDO (ki jo je avstrijska oblast razpustila kot državni nevarno organizacijo). V novo fronto narodnega delavstva, ki že ob znamenju teh dveh jubilejev ustanavljamo novo fronto narodnega delavstva, ki že ob rojstvu kaže, da je nje temelj močan in bo torej zgradba rastla tudi ob najhujših viharjih. Poročevalec se nato dotakne mizernega delavskega položaja, predvsem pa govori o brezposelnosti, delavskih zaupnikih, brezpravnosti. Ostro kritizira državno oblast, ki tolerira kršenje zakona o zaščiti delavcev in ga celo tudi sama krši (klici: škandal, sramota). Odločno moramo postaviti zahtevo, da se izvršujejo vsi socialni zakoni v polni meri in še več, zahtevati moramo zboljšanje in izpopolnitev socialne zakonodaje, ki je danes pomanjkljiva in nezadostna. (Pritrjevanje.) Zahtevati moramo odpravo brezposelnosti in uvedbo zavarovanja za slučaj brezposelnosti. (Pritrjevanje.) Ena največjih krivic, ki jih delavstvo občuti, je davek na ročno delo, moramo najodločneje zahtevati, da se davek na ročno delo takoj odpravi in s tem ukine to socialno zlo. (Burno pritrdjevanje.) Poročevalec se bavi nato z vprašanjem strokovnih organizacij. Poudarja važnost teh organiza-

cij. Internacionalci imajo v svojem programu sicer lepo geslo »Proletarci vseh dežel, združite se!« in trdijo ob vsaki priliki, da bo za delavstvo dobro le takrat, ko bo ves proletarijat združen. Nasprotno tem besedam pa dokazujejo dejstva, da imajo marksisti danes nešteto grup in grupic, ki vse govorijo o združenju, gredo pa čimbolj narazen in nastajajo še nove socialistične grupe. Marksisti vzlic enotnemu programu ne morejo priti do enotne fronte. Če še sami ne morejo ustvariti enotne fronte, kako jo bodo ustvarili šele z onimi, ki imajo njihovim načelom protiven program. Naravno je, da ostane v bodočnosti razdeljeno na tri večje skupine, in sicer na narodno fronto, internacionalizem in krščanski socializem. Ti trije nazori bodo tvorili tri delavske fronte. Narodno delavstvo je že ustvarilo svojo fronto, ki je enotna. Dalje se peča poročevalec z očitkom, ki kaj rad pada na NSZ, češ, da nima zvez z inozemstvom in da smo zaplankani v Jugoslaviji. Temu očitku protivno je treba naglasiti, da je že NSSZ imela z bratsko Československo Obec Delnicko v Pragi kar najtesnejše zveze, ki bodo prešle tudi na NSZ. Naša nova organizacija si bo najprej poiskala pot po vsej državi in raztegnila svoj delokrog tudi po Srbiji in Hrvatski, kjer je na tisoče in tisoče narodnega delavstva. Potem bo NSZ iskala zveze tudi z ostalim delavstvom, predvsem s slovanskimi delavci. (Živalno pritrdjevanje.) Mi bomo delali na to, da ustvarimo močno slovansko vzajemnost tudi v strokovnem pokretu. Za splošna delavska vprašanja imamo mednarodni urad dela, ki je pod okriljem Društva narodov. Poročevalec se dotakne gnilih razmer v naši državi. Poudarja, da je naša borba borba za politično življenje. Mi hočemo kulturno dvigniti našega delavca, da ga usposobimo za novega in boljšega človeka. Govornik konča z apelom, naj se vse narodno delavstvo strne v to enotno fronto narodnega delavstva, predvsem naj se je pa oklene mladina. S klicem: »Naj živi NSZ, naj živi jugoslovanski narodni proletarijat!« zaključijo poročevalec svoje poročilo, ki je bilo sprejeto z frenetičnim ploskanjem in navdušenjem.

Pozdrav Československi Obec Delnicki.

Predsednik tov. Juvan predlaga zboru, naj sklene poslati bratski Československi Obec Delnicki v Pragi, s katero nas vežejo bratski stiki, pismen pozdrav, ki naj se glasi:

»Bratski Československi Obec Delnicki
v Pragi.

Dragi bratje in sestre!

Občni zbor Narodno-strokovne zveze si šteje v svojo prijetno dolžnost, da Vam pošlje svoje iskrene bratske pozdrave.

Narodno-strokovna zveza, ki je nastala z združenjem Narodno-socialne strokovne zveze in Samostojne strokovne delavske Unije, si želi ostati tudi v nadalje v bratskih stikih z bratsko Československo Obco Del-

ničko in tako tvoriti podlago za čimvečjo slovansko vzajemnost v strokovnem gibanju.

Zavedajoč se, da bomo ramo ob rami tvorili nepremagljivo zvezo češkoslovaškega in jugoslovanskega proletarijata ter pripravili slovanskemu delovnemu ljudstvu boljšo bodočnost, kliče mo

naj živi slovanska strokovna vzajemnost!

Izvrševalni odbor Narodno-strokovne zveze.

Rudolf Juvan,
predsednik.

Dr. Joža Bohinjec,
tajnik.

Predlog je bil ob splošnem in vihnem odobravanju soglasno sprejet in se je dopis takoj odposlal.

Nato je zastopnik Narodno-socialistične stranke tov. Karel Urbančič v kratkih besedah pozdravil občni zbor, poudarjajoč veselo dejstvo, da je ravno narodno in socialno čuteče delavstvo storilo prvo enotno fronto delavstva, ki je danes tako razcepljeno in dobiva zato udarce. S pozivom, naj bo ta enotna fronta narodnega delavstva zmagovala, zaključil tov. Urbančič svoj pozdravni govor. (Burno odobravanje.)

Zastopnik Samostojne demokratske stranke in narodnega kluba poslancev oblastne skupščine, oblastni poslanec g. Zebal prinaša občnemu zboru pristržne pozdrave, zagotavlja, da bo nova napredna fronta delavstva našla vedno in ob vsaki priliki pomoč pri klubu naprednih oblastnih poslancev. Z veseljem konstatira, da ima delavstvo med poslanci tudi svojega zastopnika v osebi poslanca tov. Ivana Tavčarja. (Posl. Tavčarja zbor burno aklamira.) Vaš poslanec tov. Tavčar je že pokazal svojo skrb za delavstvo s tem, da je naslovil na skupščino celo vrsto socialnih predlogov. (Pritrjevanje.) Vesel nad združitvijo teh dveh strokovnih organizacij, kliče: «Naj živi nova napredna fronta, fronta narodnega delavstva!» S temi besedami je poslanec Zebal zaključil svoj pozdravni govor, kateremu je sledilo odobravanje.

Pozdrav Delavske zbornice.

Iskreno pozdravljen je pozdravil zbor v imenu Delavske zbornice za Slovenijo ob-

lastni poslanec Ivan Tavčar, poudarjajoč, da so strokovne organizacije hrbenica in glavno oporišče delavski zbornici, ki ima zato velik interes na tem, da se konsolidira delavski strokovni pokret. Govornik omenja krivice, ki se gode danes delavstvu in poziva zborovalce, naj bodo vedno v prvih vrstah odločnih borcev za socialne pravice. Delavska zbornica bo tudi novoustanovljeni NSZ in njenemu članstvu posvečala vso pozornost in nudila zaščito. Pozdrav zastopnika Delavske zbornice je bil navdušeno sprejet.

Predsednik tov. Juvan se zahvali vsem govornikom za izrečene pozdrave in poda besedo tov. dr. Joži Bohinju, ki poda referat o nalogah in ciljih NSZ. Referat prinašamo v celoti na drugem mestu. Ob koncu referata predlaga referent naslednjo

resolucijo:

Ker se zavedamo, da je tako obstoj države, njena moč na znotraj in zunaj, kakor obstoj in razvoj naroda odvisen od izenačenja pravic in dolžnosti in od gospodarske utrditve posameznikov, moramo zahtevati intenzivno socialno-gospodarsko zaščito vseh gospodarsko ogroženih slojev in razredov.

Verujemo v gonilno silo narodnosti, ki nam daje etično in moralno moč, zato smatramo, da je uresničitev naših stremeljenj mogoča le v organizaciji, ki sloni na moralnih temeljih socioloških edinic družine in naroda. Priznavamo in hočemo mednarodno solidarnost, toda le na načelu enakopravnosti in bratstva.

V strokovnih organizacijah vidimo osnovni temelj za uresničitev našega programa. Zato moramo zahtevati za te organizacije popolno svobodo in zaščito. Te organizacije so del organiziranja človeške družbe v njeno moralno in etično izpopolnitev.

Politična svoboda naroda, ki se vidno izraža v samostojni državi, je za nas osnova za socialno svobodo. Zato nam je ohranitev in utrditev države za doseg naših ciljev nujno potrebna.

Živela narodna delavska solidarnost!

Živela svobodna država!

Živela svoboda strokovnih organizacij!

Resolucija je bila soglasno in z odobravanjem sprejeta.

Ustanovitev NSZ.

Ob splošnem navdušenju izjavi predsednik tov. Juvan, da preide k najvažnejšemu aktu, k ustanovitvi Narodno-strokovne zveze, ki je prav za prav bila že ustanovljena s sklepom delegatskega zbora dne 20. marca 1926. v Ljubljani in s potrditvijo tega sklepa po občnih zbora NSZ in «Unije», da pa je vendar potrebno, da se tudi ta občni zbor izreče za to ustanovitev in odobri oblastveno potrjena pravila nove organizacije. Daje potem na glasovanje predlog upravnega odbora, da se ustanovi Narodno-strokovna zveza in odobri nje pravila. Predlog je bil z burnim odobravanjem soglasno sprejet. Tov. predsednik se zahvali delegatom, da so ta sklep napravili soglasno in s tem pokazali, da je volja vseh po enotni in močni narodni strokovni organizaciji. Konstatira, da je s tem glasovanjem definitivno ustanovljena Narodno-socialna strokovna zveza, ki jo tvorita bivša Narodno-socialna strokovna zveza in Samostojna strokovna delavska Unija.

Volitev novega odbora.

V imenu upravnega odbora, ki je na svoji seji sestavil kandidatno listo predlaga strokovni tajnik tov. Kravos naslednje kandidate v odbor:

Izvrševalni odbor:

Predsednik Rudolf Juvan, I. podpredsednik Janko Grašič, I. tajnik dr. Joža Bohinjec, I. blagajnik Albin Tomec.

Upravni odbor:

II. podpredsednik Rado Pivko iz Maribora, II. tajnik Ivan Tavčar iz Ljubljane, II. blagajnik Karel Oblak iz Ljubljane. Odborniki: Avgust Slamnik iz Zagorja, Pavel Cesar iz Črne, Anton Varšek iz Ljubljane, Miha Brilej iz Senovega, Jernej Kaplja iz Litije, Pavel Dornik iz Trbovelj, Joško Bezjak iz Ptuja, Valentin Muschet iz Logatca, Vinko Derča iz St. Pavla, Ivan Novak iz Vevč, Zmagoslav Felicijan z Viča, Vinko Sedlar iz Zagorja; eno mesto se je rezerviralo za Jesenice.

Ivan Albrecht:

(Nadaljevanje.)

Zgodba o Brlogariju.

(Sen iz davnine.)

I.

V «Ravbarski kamri». Brlogarjeva Atenka.

Bila je taka črna tema, da se Janez ni mogel nikakor razgledati, kje in kod prav za prav blodi. Občutek strahu in nekakšne čudne tesnobe ga je premagoval. Počasi in previdno je stopal in se plazil ob steni, ki je bila vijugasta in vlažna, ponekod gladka ko zrcalo, drugod spet hrapava, polna vdolbin in izboklin, po čemur je Janez nazadnje spoznal, da tava po podzemeljski jami. Tedaj se je njegov strah še povečal. Bal se je namreč, da je zabredel v kak stranski odcepek, ki morda vodi bogve kam, odkoder ne bo več našel izhoda. Stisnil se je v nekakšno tesno vdolbino in prisluhnil. Tedaj se mu je zazdelo, da čuje nekakšno mrmranje. Nerazločni, zamolkli glasovi so bili to, zdaj slični človeški govorici iz dalje, zdaj spet pritajenemu godrnjanju speče živali, ki lo hoče nenadoma kdo predramiti. Naenkrat se vsa jama strese, rdeča in zelena svetloba razsvetli prostor in prestrašeni Janez spozna, da stoji v prostrani podzemski dvorani, ki je polna najrazličnejše oblikovanih kapnikov. Jakost svetlobe bolj in bolj narašča, dokler ni rdečezeleno razsvet-

ljena celo najbolj skrita vdolbina ogromnega prostora. Tu se dvigajo stebri liki v nebo hrepeneča človeška bitja, tam se v valovitih gubah razprostirajo zavese kakor v snu otrpla studenčnica, tam so mize, klopi, postelje, vse zgolj čisti kamen, ki žarko blesti v tej čudoviti luči. Janezu je, da bi zakričal, vendar mu osuplost zaklepa glas. Še bolj se stisne v skrito vdolbino in posluša tisto skrivnostno mrmranje. Zdajci se mu zazdi, da to niso ne človeški ne živalski glasovi, ampak samo šumenje vode, ki se pretaka po skritih podzemeljskih rovi. Že hoče planiti, da bi prišel do vode in ob njej morda na svetlo, kar zasliši težke korake.

«Križ božji,» si misli Janez, toda roka je otrpla in ne more napraviti znamenja križa, ko prilomasti v dvorano sam ogljar in razbojnik Brlogar.

«Joj,» jekne Janez brez glasu, «zdaj je po meni!»

Ogljar Brlogar korači naravnost proti težki kameniti mizi v levem delu dvorane. Janeza niti ne opazi. Sploh se ne ozira ne na desno ne na levo, ampak sede za mizo in jame nekaj renčati. Mož je še krepak, grčav in bradat, pa tako visok in plečat, da je bolj podoben velikanu nego navadnemu zemljanu.

Ko Janez premaga prvi strah, se ga začne lotevati radovednost. Toliko je že slišal o Brlogariju, zdaj pa ga naenkrat gleda živega

in resničnega pred seboj. Kaj le neki počne v tej jami?!

«Bo kaj?!» zagrmí zdajci iz Brlogarja, da se kar stresejo skalnate stene.

V odgovor se parkrat močno potresejo tla, po špilji pa začno švigati raznobojne iskre. Janezu se zazdi, da sliši nekje jok, kakor ihtenje mladega dekleta. Srebrn glasek išče:

«Oče, oče, oče —»

Brlogar se strese, si parkrat z naglo kretinjo seže v gosto črno brado in zarentači:

«Ali še zdaj ni nič?!»

«Hoj, hooj,» se izviije nekje iz globine, nevidno bitje pa zaprosi nekje s še bolj mehkim dekliskim glaskom:

«Oče, ljubi oče —»

«Vsi hudiči,» udari zdaj skrajno razburjeni Brlogar s pestjo po mizi, «ali te res še ne bo?!»

Tedaj se zamaje kraj okrogle mize, kakor da raste silna črna gora iz tal. Raste, raste in se veča, hrope in piha in zatuli — Gora izgine, pred Brlogarjem pa stoji sam vladar peklenjskih moči, črni vladar Zloděj.

«Tu sem, prijatelj. Kaj se jeziš?»

«Kod se tako dolgo mudiš?»

«Saj si dejal, da si hočeš premisliti —»

«Premislit že, no, to je res, ali če pridem in te pokličem —»

«Pridem takoj seve tudi jaz,» mu Zloděj odreže besedo.

Nomestniki upravnega odbora:

Franjo Rupnik iz Ljubljane, Janez Šest iz Srednje vasi, Ferdo Vengust iz Gračnice, Ivan Draksler iz Hrastnika, Gregor Bajželj iz Stražišča in Julij Novljan iz Medvod.

Nadzorstvo:

Tine Stopar iz Ljubljane, Ivan Podlipnik iz Kranja; eno mesto se je rezerviralo Celjanom.

Predlog upravnega odbora je bil soglasno sprejet in je predsednik konstatiral, da je predložena lista sprejeta.

Predlogi.

Upravni odbor je po predsedniku Juvanu predlagal predlog o praznovanju 1. maja, ki je letos obvezno za vse podružnice. Predlog je bil soglasno brez debate sprejet.

Tov. Kravos je prečital novi poslovnik glede članarine in podpor, ki ga je izdelal in

predlagal upravni odbor. Tudi poslovnik je bil po kratki debati soglasno sprejet.

Urednik «Nove Pravde» tov. Tavčar predlaga, naj se vse podružnice pozovejo, da prično zbirati nove naročnike za list in tudi preskrbijo nekaj inseratov. Prosi nadalje, naj vsi podpirajo «Novo Pravdo», ki je postala glasilo NSZ.

Zaključek.

Predsednik tov. Juvan je ob 1. uri popolne zaključil sijajno uspešno zborovanje NSZ s konstatacijo, da je temelj nove organizacije postavljen in da je sedaj naloga narodnega delavstva, da na tem temelju gradi močno in nezlomljivo stavbo, ki bo v ponos vsemu narodnemu delavstvu. S klicem: Naj živi Narodna strokovna zveza, zaključil občni zbor. Sledijo navdušene ovacije.

Po zaključku zborovanja so se udeleženci skupno fotografirali.

Naše naloge in cilji.**Govor tovariša dr. Joža Bohinjca na ustanovnem zboru NSZ.**

Praznujemo velik trenutek: narodnozavedno slovensko delavstvo prvič po vojni nastopa v enotnih, strnjenih vrstah, v svobodni lastni državi, da si poda roke in da organizira svoje delo za svojo socialno osvoboditev, v utrditev države in v ustvaritev gospodarske moči naroda.

Dosegli smo politično svobodo, da smo organizirani v lastni državi. Ta cilj nam je bil pred očmi, ko smo prenašali trpljenje manjvrednega in zaničevanega naroda v Avstriji, ko smo morali služiti imperijalističnim pohleptom vsenemštva in smo bili piloti v zemlji, po katerih so gradili most do sinjega Jadranskega morja. Obsodili so nas, da moramo ostati večni sužnji, gospodarsko slabi in kulturno zaostali, ker le hlapec je vedno pokoren. Pa zdrava sila v nas, ono skrito in neutrudljivo hrepenenje po svobodi nam je dajalo vedno nove moči, da v borbi proti Avstriji nismo omagali in smo zmagali.

Hoteli smo politično svobodo,

ker smo se zavedali, da je le na tej podlagi mogoča tudi socialna svoboda, uresničitev naših socialnih teženj.

Pod politično svobodo razumemo organizacijo naroda v državo, da je narod priznan kot država. Kakor zahtevamo individualno svobodo posameznika, tako zahtevamo svobodo naroda, ker je ista ravno tako za narod kot celoto predpogoj za njegov gospodarski in kulturni napredek, kakor je to primer pri posamezniku. Posameznik zahteva in mora zase zahtevati pravico samoodločbe, ki je v skladu s principi etičnega, socialnega in kulturnega sožitja, to mora zahtevati tudi narod, ker on je živa organizacija, živa skupnost osnovnih elementov posameznika in družine.

Ves svet brez razlike na narodnost, vero, politično smer priznava — vsaj teoretično — vsakemu narodu pravico do samoodločbe, do

politične svobode, do lastne države. S tem je rečeno, da je ta svoboda

osnovni temelj vsakemu drugemu napredku. Ne priznavamo velikih in malih narodov, kakor so delali imperijalisti in K. Marx, poznamo samo enakovredne in enakopravne narode, kakor ne smemo ločiti med velikimi in malimi posamezniki, med bogatimi in revnimi.

Zato je za nas država in v njej organizirani narod prvi in glavni cilj, kateremu moramo posvečati vedno in ob vsaki priliki, vsak na svojem mestu vso svojo pažnjo. **Obstoj naroda in države je naša prva dolžnost.**

Ko zahtevamo in priznavamo enakopravnost za posameznika na načelu medsebojne vzajemnosti in ker priznavamo v doslednosti tega enakopravnost narodov, smo za **internacionalno skupnost narodov v politični, kulturni in socialni smeri** — na podlagi **polne narodne enakopravnosti.** Preko politične, kulturne in socialne moči lastnega naroda hočemo k politični, kulturni in socialni moči ter solidarnosti vseh narodov. Zato je za nas

narod, narodnost predvsem kulturni in socialni problem tega naroda.

In ker je narod majhen po številu, političnem vplivu, kulturni moči in socialni strukturi, zato je naš narodni problem problem malega naroda, ali po Masaryku: **problem našega malega človeka je za nas problem našega malega naroda.** Med našim socialnim in narodnim problemom ni razlike.

Na politični svobodi hočemo graditi socialno svobodo, gospodarsko osamosvojitve naroda in posameznika. In ker je politična svoboda okvir, se mora ta osamosvojitve izvršiti le v tem okviru z vzajemnim sodelovanjem z ostalimi narodi in delavci kot enaki z enakimi. **Politična svoboda je narodu oče, gospodarska svoboda mati.**

Kaj je človeku politična svoboda, lastna država, samostojen narod, ako pa je ta človek lačen, raztrgan, brez stanovanja, brez dela? Deak je rekel, da

«Ni mi do pričkanja,» ga nejevoljno zavrne Brlogar.

«Torej govori!»

«Saj sem ti povedal: šest hčera imam —»

«To bo še ljubezni, greha, mmm —» se zareži Zlodej.

Brlogar pograbi silno gorjačo.

«Kakor mi zineš še eno tako,» zapreti peklenščku, ki se prestrašen odmakne.

«Pa nič,» pravi, «čemu me le neki potem kličeš?»

«Moji krvi se ne boš rogal,» prekipeva jeza v Brlogarju.

Zlodej se mu priklone in sede k njemu.

«Kaj bova mlatila prazno slamo,» pravi in vabljivo pogleduje svojo žrtev, «ti si potreben pomoči, jaz pa sem ti pripravljen pomagati. To je vse. Ali ne?»

«Nak!» zadirčno odkima Brlogar.

«Tudi dobro,» meni Zlodej. «Potem ostani sam s svojo beračijo in s svojimi hčera mi!»

Preden more spet Brlogar z besedo na dan, zajoče neke tisti mili dekliški glasek:

«Oče —»

In potem zapoje:

«Marija je po polju šla,
je nesla dete Jezusa —»

Tedaj zarjove Zlodej ko lev. Strašen plamen buši iz njega, ko zarohni:

Ali hočeš — ali nočeš, Brlogar, povej?!

Brlogar vstane izza mize in seže hudobcu v roko:

«Velja!»

Zlodej se gromko zagrohoče:

«Dobro! Zdaj pa kar napišiva!»

Nato razvije svitek oslovske kože in jame pisati. Ko konča, prebere tako glasno, da Janez čuje in razume vsako besedo:

«Jaz s svojo krvjo podpisani in na tem pisanju zaznamovani hotenjski ogljar Brlogar se zavežem odstopiti svojemu visokemu Pomočniku in Zaščitniku tisto, čemur pravimo duša, ki jo lahko vzame, kakor hitro bo nehalo živeti moje telo. Za to dobim toliko, kolikor je treba mojim šestim hčera, da bo imela vsaka po tri sto srebrnih tolarjev, tri voze bale, kolovrat in zibelko in še vse, kar se spodobi. Moj visoki Pomočnik in Zaveznik mi nakloni ta dar tako in na tak način, da me zaradi njega ne bo zalezovala in preganjala nobena gosposka.

Zapisano in potrjeno na mojem svetu v Ravbarski kamri na moj petdeseti rojstni dan.

V to znamenje se podpisujem in zaznamujem na tem pisanju s svojo lastno krvjo.»

«Ali je prav?» vpraša Zlodej.

«Velja,» zahrešči Brlogar.

Zlodej mu ponudi kremplj črnega mačka, Brlogar pa si ga zasadi v kožo, potegne in začeečka svoje ime pod tisto strašno pisanje.

Janeza, ki je vse to videl in slišal, so obhajale smrtné bridkosti, taka groza ga je navdajala.

«Človek božji,» jekne v silnem obupu, Zlodej zatuli in med neznanskim hruščem in truščem izgine v svoje črno kraljestvo, Brlogar pa se ozre in zagleda preplašenega fanta v vdolbini. Ves srdit pograbi gorjačo in plane proti Janezu, ki v smrtnem strahu pobegne, ne da bi vedel kam.

Beži in beži, pa se mu le venomer zdi, da ga bo zdaj in zdaj pograbil razjarjeni Brlogar. Naposled obnemore, pade in spozna, da ni več v tisti strašni jami. Tudi Brlogarja ni nikjer več. Ko si Janez nekoliko opomore, se razgleda in se nikakor ne more toliko spoznati, da bi vedel, kje je. Počasi sede in premišljuje, kako in kaj, ko zagleda pred seboj prelepo deklico.

Kar sapa mu je zastala, tako ga je omamila dekletova nienavadna lepota. Sam ne ve, kaj naj stori. Zelo ga mika, da bi krasotico ogovoril in jo vprašal, kod naj gre, da pride domov, vendar si ne upa. Plaši ga bojazen, da bi se dekle prestrašilo in pobegnilo. Po mladenkini preprosti vedrosti namreč sodi, da ga ona sploh še ni opazila.

(Dalje prihodnjik.)

narod ne izkrevavi samo v vojni, ampak tudi vsled bede.

Pri priznanju te resnice je ne le samo dolžnost države in naroda, da si ustvari gospodarsko svobodo in gospodarski obstoj in odstrani **nadvlado človeka nad človekom**, ampak je glavno in predvsem **dolžnost delovnega človeka, kot najbolj izkoriščanega** in v najtesnejšem objemu bede in pomanjkanja, **da za to osvoboditev zastavi svojo moč** in da ne gleda brezbržno v surovi materialistični razvoj in se ne vda obupu, revolucionarnemu razpoloženju brez načrta in jasnosti programa. Delavec, duševni in telesni, mora postati **zaveden in požrtvovalen** v boju za svoje pravice, polno se zavedajoč svojih potov in sredstev. **Podzavestni socializem ali nezavedni socializem**

izvira iz bede in negira vse. On ustvarja grobi materializem, ves družabni organizem in njegov razvoj razlaga le z vidika grobe produkcije in negira kot samostojno delujočo silo v tem organizmu narodnost vsa etična in moralna načela ter osvaja načelo razrednega boja in nasilne revolucije. Tak socializem smo videli v **Rusiji**, v zemlji polnih **zmed in razočaranj**, kjer se je par diktatorjem posrečilo izrabiti instinkte bede in zmed — ter povojnega trpljenja naroda, da so ustvarili svoj socializem, ki je prinesel državi popolno desorganizacijo in destrukcijo vsega gospodarskega življenja brez reda in pravne sigurnosti. Socializacijo podjetij so izvedli brez zakonov in brez programa, **divje, neprogramatično** protikapitalistično razbijanje je imelo za posledico **razdejane tovarne** in s tem **brezposelnost, lakoto, bedo**, polja so bila neobdelana, **železnice** niso vozile. Taka socialistična **nebesa niso nebesa**, ker v nebesih se mora **dobro živeti**.

Mi hočemo biti zavedni, požrtvovalni in tudi potrpežljivi socialisti, ki

verujemo v evolucijo družabnega reda,

ki smo si jasni svojih ciljev in potov, ki sledimo **razumu** tudi v časih najhujše bede. V tem se razlikujemo od **internacionalne socialne demokracije**, ker ona ustvarja socializem instinkta, grobega materializma in z negiranjem gonilne sile narodnosti, ne priznava in ne more priznavati, zlasti malim narodom ne, enakopravnosti narodov. To leži v bistvu njenega materialističnega naziranja. V tem se razlikujemo od komunistov, ker vemo, da vsako **nasilje** prinaša **protinasilje**, ovira evolucijski razvoj družbe ter s tem **proletarijatu radi poznejših «nebes»** ustvarja **današnji pekel na zemlji**. Postopni razvoj pomeni sigurno pot k **zmagi**, dočim nasilni poskusi pomenijo negotovost in skrivajo v sebi veliko nevarnost za že pridobljeno in za bodoče zahteve socializma. Tudi, ako v polni meri osvojimo komunistični program glede oblike družabnega reda, ne moremo osvojiti metod komunizma. Nočemo govoriti o nasilnem preobratu, ker nam razum pri danih prilikah veleva, da je **revolucija v kali zadušena** in takrat gorje premaganim. Kdor hoče delavstvo voditi k **zmagi**, ne sme biti strasten, nemiren, nepotrpežljiv, biti mora **hladnokrven** in **skrajno preudaren v vsaki situaciji**. Kdor s svojim dejanjem lahkomišno prevzema odgovornost za usodo delavstva, ta ne vé, kaj je odgovornost, obojno si zagotovi **samo sebi rešitev**, kar je končno v skladu z materialistično-egoističnimi načeli, v nasprotju pa z moralnimi in etičnimi. In dejansko smo videli veliko **«voditeljev»** delavstva, ki se po ponesrečenih dejanjih niso zavedali svoje moralne odgovornosti napram zapeljavnemu delavstvu, gledali so, da so **svojo kožo** zdravo odnesli. Toda mi pravimo: **nebesa —**

socializem — **niso zato, da zanje umiramo, ona so zato, da — zanje živimo**. Mi nočemo, da bi naš proletarijat izkrevavel na raznih megleh in mesečnih potih socializma, mi hočemo, da naš proletarijat hodi dobro **tlakovano pot**, ki zanesljivo vodi k cilju.

Kaj mi hočemo?

Hočemo isto, kar hočejo najstrastnejši komunisti in socialisti vseh barv. To je: hočemo gospodarski obstoj vsakega posameznika, hočemo izravnane razlik v materialnem in kulturnem blagostanju, hočemo individualno svobodo v taki splošnosti in organizaciji človeške družbe, ki nudi jamstvo za enakost človeka s človekom v pravicah in dolžnostih.

In kaj nočemo? Nočemo onih teorij in potov, ki k temu cilju po našem najglobljejšem prepričanju ne vodijo. Nekaj sem omenil že zgoraj. Dodam in izpopolnim naj še sledeče:

Naše organizacije so predvsem narodne organizacije

in se kot take razlikujejo od krščanskih in socialističnih. Poleg načel, ki sem jih k tej točki povedal že zgoraj, naj iztaknem še sledeče: S tem hočemo reči, da mi smatramo narodnost, narod za zelo važno in bistveno **sredstvo**, da s pomočjo njega uresničimo svoj cilj enakopravnosti človeka s človekom. Mi nočemo izkoriščanja ne v tej in ne v drugi obliki. Vsakdo mora imeti toliko pravic, kolikor to odgovarja izvrševanju njegovih dolžnosti. Prva in osnovna dolžnost pa bo: **delo, produkcija**. Ali je gonilna sila k delu **zgoj egoizem**, materializem, sebičnost. **Ne!** V naravi človekovi je, da bi hotel vsakdo udobno **brez dela** živeti in živeti le od dela drugih. V Rusiji je delavec dobil v roke gospodarsko in politično moč in vendar se je zgodilo čudo, da sta bila Lenin in Trocki prisiljena organizirati **delovne kompanije**, ker samo materialistično vzgojen delavec ni hotel delati in ni uvidel, da sta ustvarjanje in delo osnovna zahteva tudi komunizma, seveda za vse. Mesto belih izkoriščevalcev so delavca izkoriščali rdeči izkoriščevalci, tako, da je bil Ljening prisiljen ukiniti nadaljnje razlaševanje, in je polagoma pričel uvajati zasebno lastnino, da s tem

vzbudi ljubezen in voljo do dela,

to je, da **delu dá moralno vsebino** in značaj. Za nov družabni red je treba preroditve duš in src **vseh ljudi, torej tudi delavcev** in to v smeri altruizma. In kakor v družini vidimo najlepšo sliko medsebojne ljubezni, pomoči in spoštovanja, tako to vidimo tudi v narodu, ki ni ničesar **drugega kakor razširjena rodbina**. Družinsko življenje je mala komunistična država, v kateri se do popolnosti razvijajo etična in moralna načela. **To malo komunistično državo moramo razširiti na narod okoli sebe, da s tem poglobimo in razširimo svojo ljubezen, da v svojih dušah in srcih ustvarimo moralni kapital**. Kdor pa hoče ta kapital zbirati z **neljubeznijo** napram družini in **lastnemu narodu** in mu je ljubši internacionalizem, s tem prizna, da ljubezni ni sposoben. Nabrał bo tudi težko potreben moralni kapital. Ker nam je za bodoči družabni red potreben predvsem

moralni kapital,

hočemo ta kapital na eni strani zbirati iz družinskega življenja, na drugi strani pa iz življenja z **narodom** za narod. To življenje nam daje **moralno moč**. Ta moč je prvi **predpogoj za uresničitev socializma**. Ali mar ne vidite v lastnih delavskih vrstah, ko vas boli in grize izkoriščanje kapitalista, tudi vse polno sebičnih izrodov, nevoščljivosti, zlorabe delavca proti delavcu?

Dotaknem naj se **razredno-bojnih deviz**. Mi

brezobzirno razredno borbo

odklanjamo, prvič, ker je to nemoralno in metoda kapitalističnega boja, drugič zato, ker v razredni borbenosti ne vidimo programa, ampak samo **sredstvo k cilju, samo taktiko**. Nobena **taktika** pa ne sme biti **absolutna** in nespremenljiva, vedno mora biti prilagoden dejanskim razmeram. Ako stroga in brez-kompromisna borba ni mogoča v industrijsko močnih državah, kjer je **delavstvo** politično in gospodarsko močno ali **v večini**, ni mogoča in koristna v državi, kjer je delavstvo v **znatni manjšini**. V takih primerih je brezobzirna razredna borbenost skrajno pogrešna taktična metoda. Priznavamo delavstvo kot razred, ki je in mora biti v ostrem nasprotju s kapitalom. Hočemo, da **razredno zavest gojimo**, ker v tem vidimo sredstvo za **moralno povzdigo** delavca in sredstvo delavstvo vzgojiti na ono stopnjo **umske** in moralne moči, da more samo prevzeti gospodarsko funkcijo. Razredna borbenost kaj rada vodi v sovraštvo in fanatizem in kot taka preprečuje vzgojo v plemenito smer. Torej **razredna borbenost za nas ne more biti absolutno bojno sredstvo**, ampak le relativno, enkrat izrazitejša, drugič manj izrazito, kakor so pač prilike na bojnem polju. Po tem načelu hočemo mi **sodelovati** na ozdravitvi naših **gospodarskih priilk**, dasi bi po teorijah razrednega boja tega ne smeli storiti, ker to pomeni kompromis in kooperacijo z **obstoječim**, katero je kapitalistično. Tudi naše načelo o **evoluciji** družabnega reda ni v skladu z brezobzirno razredno borbo, ker pri vsakem postopnem razvoju je treba popuščanja, manevriranja, umikanja, zbiranja sil, dočim brezobzirni razredni boj tega ne pozna — in je brezobziren **Draufhauer**. Mi bi bili celo za **revolucijo**, ako in kadar bi imeli gotovost, da je zmaga sigurna in uspeh v skladu z žrtvami. Tega **«ako»** pa ni in zato je samo fantovsko-korajžno razpoloženje, ako kdo vpije o revoluciji, zraven pa **mora glavo v skrivalecno tiščati**. Sploh je borbeno teorija o razredih zelo nevarna, ker celo med delavstvom samim vidimo več **«razredov»**. Masaryk pravi: **Kakor človek vodi vsako borbo radi egoizma, tako mora dostikrat v tej borbi popustiti ali jo sploh opustiti radi egoizma**. Razredna borba je torej samo sredstvo — kakor štrajk ali časopis.

Naš cilj je sprememba postoječega družabnega reda v smeri prehoda sedanega **na-mezdnega razmerja v razmerje solastništva in sodelavnosti**. K temu cilju vodi več stopenj in zanj je treba več priprav. —

Prva je preroditev duš in src,

to je etična priprava, druga poglobitev znanja, pridobitev **usposobljenosti** za solastništvo in sodelavnost. **To šolo in te predpriprave nam nudi strokovna organizacija**, katero je smatrati dejansko le kot šolo in ne kot **podporno društvo**. To je podrejenega pomena in potrebno le v toliko, v kolikor se s tem vzdržuje **pouk in boj**. Zahtevamo **svobodno šolo**, zato zahtevamo tudi za strokovne organizacije popolno svobodo, zlasti koalicijsko. V dosego svojega cilja, ki gre za tem, da omejimo izkoriščevalno moč lastnine, zahtevamo zakonito ureditev **kolektivnih** pogodb, to je kolektivno ureditev pravic dela, kakor so kolektivno urejene pravice lastnine.

Hočemo dela

in hočemo, da delo zagotovi človeku dostojno kulturno in gospodarsko existenco. Dokler tega ni, mora zlasti gospodarski obstoj zagotoviti zavarovanje vseh vrst.

Strokovna organizacija ne sme biti samo nasvetovalna organizacija, ona mora imeti tudi izvršilno moč nad vsem, kar se tiče varstva pravic ali vsaj znaten vpliv na to izvrševalno moč.

Kratko: strokovna organizacija obsega vsa pripravljala in izvršila dela, ki so sposobna in potrebna za doseg zgoraj omenjenega cilja. — Zato je naravno, da mora vsak delavec, ročni ali telesni, biti strokovno or-

ganiziran, kakor mora vsak otrok hoditi v šolo, da iz neobglenega sužnja postane samostojen mož.

Toda vsaka organizacija je mrtva, ako v njej ni delavcev. Vsakdo mora na svojem mestu storiti polno delo. Manj besed in medrovanja ter več dela za gospodarsko in duševno povzdigo slovenskega in jugoslovanskega delovnega človeka. To delo mora biti naš plemeniti poklic!

Politični pregled.

Nove politične kombinacije. Radikalni klub ni enoten in se v njem bijeta vedno dve ali celo tri grupe za premoč. Sedaj si stojito nasproti predvsem centrumaši (Uzunovič) in pašičevci, dočim je Jovanovičeva grupa popolnoma utihnila. Voditelji posameznih radikalnih grup so si v zelo sovražnem razmerju in vendar nastopajo v vseh važnih političnih momentih enotno. Ne družijo jih idejna sila, ampak samo strah, da izgubi stranka kot taka politično premoč in s tem vrže marsikaterega danes absolutno odločujočega radikala v brezpomembnost. Uzunovič si je zelo pokvaril svoj položaj s tem, da brezpogojno drži policijskega ministra Maksimoviča. Prav zaradi Maksimoviča izjavljajo radičevci, da ne gredo nikdar več z Uzunovičem, in tudi ostale opozicijske stranke se izogibajo stikov s sedanjo vlado, ki predstavlja absolutistični režim. Med klerikalci se že pojavlja malodušje, ker so se dali zvabiti v vlado. Vedno bolj se zavedajo, da niso izbrali ugodnega momenta za vstop v vlado in so v velikem strahu, da sfrče iz vlade, kakor hitro bodo odglasovali proračun. Po sprejetju proračuna se zna uveljaviti v radikalnem klubu druga garnitura poslancev — pašičevci, in Uzunovič bo s klerikalci vred potisnjen ob stran. Kombinacijam, ki jih za ta primer širi časopisje, ni mnogo verjeti. So pa tipične za presojo današnjega političnega položaja. Pašičeva skupina se je menda že odločila za ožje sodelovanje s samostojnimi demokrati in označuje Svetozarja Pribičevića za mandatorja bodoče vlade, v kateri bi bili tudi Davidovičevci, radičevci in Nikičeva skupina. Štefan Radič se po shodih navdušuje za Pribičevića in ne izključuje možnosti, da sodeluje s samostojnimi demokrati. — Komaj je prevzela nova vlada svoje posle, že naša politična javnost sestavlja drugo vlado. Novi ministri še niso ogreli svojih stolčkov, že čakajo pred vratmi novi kandidati. Kako naj ima vlada avtoriteto, če vsa javnost govori, da je muhenodnevica. V interesu države bi bilo, da bi prišlo že vendar enkrat do stalnejše vlade, ki se ne bi borila le s krizami, ampak, ki bi delala. Politični komedij in intrig naj bo konec, dovolj je že ljudstvo zaradi njih izkrvavelo.

Radikali se ne morejo zediniti, kdo bi predsedoval njihovi stranki. Odkar je umrl stari Pašič, radikali še niso izvolili predsednika glavnega odbora radikalne stranke. Sedaj stopa v ospredje kandidatura Ace Stanojeviča, za prvega podpredsednika bi pa prišel v poštev Marko Trifković in za drugega podpredsednika Uzunovič. Ace Stanojevič je star gospod in večinoma odsoten iz Beograda, tako da bi bilo v resnici poverjeno vodstvo stranke Trifkoviću. Proti Uzunovičevi kandidaturi za drugega podpredsednika nastopajo z vso srditostjo pašičevci, ki imajo, kakor znano, večino v glavnem odboru stranke. Uzunoviču bi bili pašičevci pripravljeni kvečjemu koncedirati mesto odbornika v glavnem odboru.

Revizija uradniškega zakona. V novem finančnem zakonu je predviden amandman, ki določa ustanovitev državnega gospodarskega sveta, ki naj sklepa o ukrepih glede štedenja in o redukciji državnih nameščencev. V odboru bodo razen poslancev tudi neparlamentarci, katere imenuje

kralj, zastopnike skupščine pa izvoli zbornica sama, oboje na predlog finančnega ministra. Ta odbor za štedenje bo imel 20 članov, in sicer 11 poslancev in 9 neparlamentarcev. Predsednik bo finančni minister. Poseben amandman pooblašča finančni odbor, da izdela reformo uradniškega zakona z zakona in upravnega uradniškega aparata. Novo je vsekakor v naši parlamentarni praksi, da se z amandmanom pooblašča finančni minister, da donese uredbo o uradniški reformi z zakonsko močjo.

Klerikalna drobtinarska politika. Oblastne samouprave so izročili klerikalci pod kuratelo finančnega ministra za ceno, da lahko absolutistično prevzamejo vsa mesta v oblastnih odborih in izvajajo vrhovno oblast nad občinami. Ko so prišla na dan nečuvana klerikalna izdajstva nad samoupravami, so hoteli klerikalci hinavsko zatrjevati, vsaj bi drugače napravili, a v Beogradu nočejo. Bodele videli, kaj bomo vse dosegli v državnem proračunu. Vedno jasneje se pa kaže, da tudi v državnem proračunu ne bodo dosegli klerikalci ničesar v dobrobit Sloveniji. Že danes je gotovo, da se n. pr. ne popravijo sodna poslopja v Sloveniji. Za gledališče v Ljubljani ni na razpolago nobenih novih kreditov. Za bolnice se niso zvišali krediti. Le za most preko Glinščice pri Ljubljani in za most pri Bledu je vnešena večja postavka in še to na osebno intervencijo ministrskega predsednika, ki se bi na Bled rad vozil čez novi — sigurni most. Klerikalci so propadli z zahtevo, da se okrajnim cestnim odborom izplača za vzdrževanje cest 20 milijonov dinarjev. Prav tako je bil dosedaj zaman trud klerikalcev, da dosežejo za oblastne samouprave večje kredite. Na celi črti so pogoreli klerikalci in razen par drobtin niso ničesar dosegli za svoje volilce.

Verska stranka. Klerikalci se neprestano otepajo očitka, da so verska stranka. Posebno v

Beogradu so klerikalci nervozni, če jim kdo poreče, da so postavili rimsko-katoliško cerkev v službo svoje politike. V proračunski debati je po pravici razkrinkal klerikalce bivši minister Pučelj in navedel več primerov, kako klerikalci izvajajo nasilje z božjimi nauki nad volilci. Med drugim je navedel primer, da je v Žumberku kaplan zapretil, da ne bo nikogar pokopal na blagoslovljenem pokopališču, kdor ne bo glasoval za SLS. V Strugah je rekel na dan volitev župnik Orehek: Sedaj volilci pojdite na volišče, tam je pet skrinjic. Iz prve skrinjice gleda presveto srce Jezusovo, v njo vrzite kroglice, iz ostalih štirih skrinjic pa gleda hudič. Skoraj vsi volilci v Strugah so se iz bojazni pred hudičem odločili, da volijo prvo SLS skrinjico «presvetega srca Jezusovega». Sploh je bil Pučlev govor v skupščini eno samo obžalovanje, da je SKS kdaj pardoni-rala klerikalce. Upajmo, da bodo Pučlevim besedam sledila tudi dejanja in da se bo SKS odločila za edino pravilno politično parolo v Sloveniji: Vse protiklerikalne stranke v enotno fronto!

Česa se poslužujejo radikali za obtožbo političnega nasprotnika. V proračunski debati je radikal Stanković srdito napadel samostojne demokrate, češ, da so oni krivi velikih izdatkov za srednje šole in univerze! Obtožuje jih, da so se oni najbolj zavzemali za to, da imamo tri univerze: v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, ko nam je dosti samo ena univerza v Beogradu. Napada še posebej Pribičevića, da ni dovolil posebnih privatnih šol raznim konfesijam in nacionalnim manjšinam. — Prepričani smo, da bodo taki napadi Pribičeviću prej prinesli simpatije, kot pa obsodbo, katero si je zamislil radikal Stanković.

Tepen poslanec. Demokratskega poslanca Kecmanoviča je v neki stranski beogradski ulici napadel bivši črnogorski ministrski predsednik Jovan Plamenac in se ga je dejansko lotil. Pretep politikov je vzbudil v javnosti veliko pozornosti. Plamenaca je hotela množica pretepti radi nekvalificiranega nastopa in so ga morali v zaščito vzeti orožniki.

Demonstracija proti Maksimoviću. Iz Pančeva se je zglasila v Beogradu 120 članska radikalna deputacija, ki je pri predsedniku narodne skupščine protestirala proti nasilstvom notranjega ministra Bože Maksimoviča, ki je razpustil občinske odbore, ki so bili v rokah radikalov-pašičevcev samo iz razloga, da bi spravil na krmilo svoje osebne prijatelje in pristaše. Demonstracijo je smatrali kot akcijo pašičevcev proti sedanji vladi.

Narodno-strokovna zveza.

Poziv rudarjem!

Marsikateri reducirani rudar prihaja v nevarnost, da izgubi iz dosedanjega zavarovanja izvirajoče pravice, ako se mu ne posreči, da dobi v šestih tednih zopet rudarskemu zavarovanju podvrženo delo. To pa pri današnji situaciji ni mogoče niti v Sloveniji niti kje drugje v državi. Zato opozarjamo prizadete rudarje na čl. 50. pravilnika o bratovskih skladnicah, po katerem morajo, ako hočejo varovati svoje pridobljene pravice, tudi po šestih tednih vložiti na pristojne bratovske skladnice prošnje za varovanje pridobljenih pravic, ker radi danih zaprek niso mogli v šestih tednih nastopiti zavarovanju podvrženega dela.

Narodnostrokovna zveza.

Izvrševalni odbor NSS opozarja vse tovariše odbornike na sejo, ki bo v nedeljo 13. t. m. ob 10. dopoldne v strankinih prostorih v Narodnem domu. Tovariši, pridite sigurno vsi in točno.

Vsem podružnicam NSZ. Prve dni prihodnjega tedna bomo poslali vsem podružnicam okrožnico in jih seznanili s sklepi občnega zbora,

po katerih se bo odslej striktno držati. Podružnice naj odslej rabijo izključno le nov naziv organizacije, ker sta NSSZ in Unija z zadnjim zborom likvidirani. Kakor hitro dobi tajništvo potrjena pravila, bo razposlalo vsem podružnicam številko, da bodo takoj vložile nova pravila in sklicale občne zборе. Okrožnico, ki jo prejmejo podružnice, naj predlože odborovi seji in naj potem po njej postopajo.

Višek demagogije. Bernotov «Naprej» živi samo od tega, da uganja med delavstvom demagogijo, ki gre včasih do nesramnosti. Tako piše n. pr. v zadnji številki glede Delavske zbornice kot bi mu bilo žal, da ta, za delavstvo tako važna institucija sploh še obstoja ter jo napada hujše kot vsak pristen kapitalist. «Naprej» piše dobesedno takole: «Zato je razumljivo, da so plačanci Delavske zbornice pripravljeni vsaki vladi biti na razpolago, da bo še nadalje vsakega delavca prisilila plačevati neverjetno krivičen davek za Delavsko zbornico» (podčrtali mi). Tako torej, davek za izključno delavsko institucijo, ki je mnogo koristila in bo še koristila

delavstvu, je neverjetno krivičen, davek na ročno delo pa je »Napreju« neverjetno pravičen, ker o njem ni besede v tej številki. Mi se samo vprašujemo, ali bo delavstvo res pustilo še nadalje rovariti v svojih vrstah ljudi, ki hočejo na vsak način napraviti to, kar si je delavstvo z muko pridobilo. Če so delavski zastopniki v delavskem parlamentu možje, bodo na prihodnji seji gotovo obračunali z bertonovci radi teh nesramnih besed.

Vsem blagajnikom podružnic. Vzlic ponovnim urgencam niso vsi blagajniki storili svoje dolžnosti in nas s s tem ovirajo v rednem poslovanju. Opozorjamo vse blagajnike, da bomo s prihodnjo številko ustavili list vsem onim članom, za katere še nimamo članarine za februar. Poskrbite torej, da dobimo pravočasno obračune. Člani sami pa naj točno plačujejo članarino in olajšajo tako blagajniku delo. V pogledu blagajne zahtevamo red in točnost. — **O srednji blagajnik.**

JESENICE. Prosветno-kulturni odsek obvešča vse obiskovalce strokovne šole, da se vrši v nedeljo 13. t. m. predavanje, ki ga bo imel tovariš dr. Bajič. Vsi obiskovalci naj pridejo sigurno in točno. — Dalje poziva odsek vse člane, naj posejajo knjižnico, ki je odprta vsako sredo od 6. do 8. ure zvečer v lokalni. Na razpolago so strokovne in leposlovne knjige. Kdor ljubi lepo knjigo, naj pride po njo. — Nedeljska skupščina bratovske skladnice se ni vršila, ker je bila slaba udeležba. Vršila se čez 14 dni ob vsaki udeležbi.

Narodni klub Delavske zbornice ima svojo sejo v soboto 19. t. m. ob desetih dopoldne v prostorih tajništva v ljubljanskem Narodnem domu. Klub poziva vse člane, da se te seje si-

gurno in točno udeležijo z ozirom na popoldansko sejo plenuma. — Iz kluba je izstopila zaradi bolezni tov. Kisovčeva in je na njeno mesto pozvan tov. Ivan Novak iz Vevč.

CELJE. Iz februarkega poročila borze dela v Celju posnemamo, da je ostal položaj na delovnem trgu v februarju nespremenjen, t. j. da se brezposelnost ni ublažila. Število brezposelnih je skozi ves mesec naraščalo, dočim je število prostih mest ostalo isto. Nanovo je prijavljenih nekaj mest za poljedelske in navadne delavce, število prostih mest za kvalificirane delavce pa je padlo na minimum. Nastopajoča poljedelska reforma kaže vedno ponavljajoči se pojav, da je po eni strani težko preskrbeti delovne moči za poljedelstvo, na drugi strani pa se opaža, da sili kmečki elemnet v mesto in industrijo in s tem povzroča še večje pomanjkanje dela za industrijsko delavstvo, katerega je itak težko zaposliti. Proti koncu meseca se je borza dela obrnila na nekatera večja podjetja zaradi prostih mest, ostala pa je brez vsakega rezultata. Z ozirom na splošno stagnacijo tudi ni pričakovati večjih naročil, zbog česar se predvideva za prihodnje mesece naraščanje brezposelnosti, posebno med kvalificiranim delavstvom.

JAVORNIK. Odkar je nastopila nova kleroradikalna vlada, so tukajšnji klerikalci zelo dobre volje. In to vkljub klavrnemu zadržanju klerikalcev pri davku na ročno delo ter za ostale davke, ki tlačijo posebno delovno ljudstvo. Mi zaenkrat gledamo in samo opazujemo, sodili bomo pa po dejanjih. Obljubimo sili in iskreno si želimo dejanj, pa četudi jih prinese sam minister Gosar.

★

po rojstvu nesla pokazati otroka, ki bo še večji »kampelj« kakor njegov oče. Senat deželne sodišča je Angelo obsodil na štiri mesece zapor. Ker ji je vštet preiskovalni zapor, je Angela kaznenje prestala.

*** Aretacija trgovca z dekleti v Ljubljani.** Ljubljanska policija je aretirala 26letnega brezposelnega pustolovca L. S., ki je premamil celo vrsto deklet iz Ljubljane in okolice ter jih izvalil v južne kraje, kjer so večinoma zabredle v javne hiše.

*** Bivša predsednica Marijine družbe detomorkilka.** Iz Sv. Duha na Oštrm vrhu nam pišejo: Od nas se malokdaj oglašimo v časopisih, danes pa poročamo par vrstic. Orožniška patrolja iz Selnice ob Dravi je odkrila detomorko, ki ga je izvršila Antonija Srnkova iz Sv. Duha, članica in nekoč predsednica Marijine družbe. Ker je ljudstvo začelo sumiti, da bi morala že poroditi otroka pa ni bilo, je nekdo to naznanil orožništvu, ki je 4. t. m. skupno z občinskim predstojnikom napravilo preiskavo. Ko je Srnkova videla, da je izdana, je priznala, da je porodila 20. februarja t. l. otroka ženskega spola, zdravega in čvrstega. Iz strahu pred očetom je porodila na podstrešju in otroka zavila v cunje, da se je zadušil, nakar ga je zakopala v gnoj v hlevu. Otroka so spravili v mrtvašnico k Svetemu Duhu, žensko pa v zapor. Vse tukajšnje ljudstvo je razburjeno nad dogodkom.

*** Požigalec zopet na delu.** Pri posestnici Mariji Fendetovi v Orehovljah je v noči od pustnega torka na pepelnico sredo nastal požar. Požigalec je na poslopju, kjer so bile shranjene butare, odtrgal desko ter butare zažgal. Močno lajanje psa je prebudilo domače, ki so s pomočjo sosedov ogenj srečno omejili. Požar je brezdvomno zanetil zlobna roka.

*** Občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani** se je vršil v nedeljo ob številni udeležbi delegatov iz vse Slovenije, ki so se pri razpravi obrtniških vprašanj v veliki meri udeleževali debate. Vodil je zbor načelnik Zveze g. Engelbert Franchetti. Iz njegovega poročila in iz poročila marljivega tajnika g. Ignaca Kaiserja je razvidno, da je Zveza v minulem letu krepko delovala v prid obrtništvu. Zveza bo proslavila letos 25letnico svojega obstoja na prav svečan način. Med drugim bo imela 8. decembra t. l. slavnostni občni zbor, kajti baš ta dan pred 25 leti (8. decembra 1902.) je bil njen ustanovni občni zbor.

*** Uboj rojaka v Vrdniku pri Rumi.** Iz Vrdnika nam pišejo: Pred tedni so se sprli med sabo rudarji domačini in Slovenci. Seveda je pel tudi nož in je bil rojak Ivan Česnelič tako ranjen, da je podlegel poškodbam. Več pretepačev so zaprli. Pokojniku, ki je bil šele okrog 25 let star in miren fant, so tamošnji rojaki in rojakinje priredili lep pogreb. Naj mu bo lahka hladna zemljica!

Dopisi.

CELJE. »Slovenec« je pred kratkim priobčil dopis iz Celja, v katerem opisuje, kako je postal celjski občinski svet po krivdi SDS delanezmožen. Ni nam tem, da branimo SDS, ti se bodo znali že sami braniti, vendar moramo tudi mi od NSS zavzeti v tem ozirom svoje stališče, ker tvorimo tudi mi današnje delovno večino v občinskem zastopu. Očita se delovni večini, da ni hotela delati. To je tako nesramna laž, da jo bo lahko verjel le najbolj zaostali politični alfabet. — Ravna današnja opozicija je bila tista, ki je že lansko leto iz gole nagajivosti sabotirala vsako plodonosno delo v občinskem zastopu. Dosegla je, da se je enkrat en del, drugičkrat zopet drugi del opozicije odstranil od seje ter tako povzročil nesklepčnost. Tako se ni mogel sprejeti pravočasno proračun za leto 1927., ki je bil v odseku po dolgem študiranju soglasno sprejet. Pri teh sejah ni noben član opozicije niti besedice črnil, ker je moral vsak priznati, da je bil

Tedenske vesti.

*** »Današnja Amerika«.** V ponedeljek dne 14. t. m. ob pol osmih zvečer priredi prosvetni odsek Delavske zbornice v Mestnem domu predavanje »Današnja Amerika« z lepimi barvastimi skioptičnimi slikami. Pridite vsi! — Prosvetni odsek Delavske zbornice.

*** »Ogenj« slovenskih gozdovnikov.** Pravkar je izšla 1. številka tega dvomesečnika, ki prinaša nastopno vsebino: V pozdrav, Zakoni, O, ogenj! (R. Tagore), Meditacija (lesorez), Tabornišstvo, Gozdovnik, Kako se imenuješ, Beseda (lesorez), Za orlovo pero, Pesem, Naša simbolika, Medicinik govori, Zeleno Pohorje; poleg tega ima list še oddelke: Iz prirode, Brezovo ljubje, Telovadba, sport in igre, Iz vodstva, Pogovor pri tabornem ognju. — List krasi okusna naslovna stran in več slik med tekstom, ki je pretežno vzgojnega značaja. Pozdravljamo mlade soborce za mir in bratstvo med narodi in za socialno enakopravnost in želimo reviji mnogo uspešnega dela pri vzgajanju naših najmlajših. Kdor si želi nabaviti revijo, naj to sporoči tovarišu Kravosu, Ljubljana, Narodni dom.

*** Nemški gospodarski krogi bodo posetili Jugoslavijo.** Mednarodni prometni urad lipskega velesejma se je obrnil na družbo »Putnik« v Beogradu s prošnjo, naj bi organizirala potovanja zastopnikov nemške industrije in trgovine po Jugoslaviji. Prometni urad lipskega velesejma je že začel organizirati taka potovanja. Prvo propagandistično potovanje nemških gospodarskih krogov po Jugoslaviji bo v aprilu, ko prispe v našo državo 60 zastopnikov nemške industrije in trgovine, med njimi tudi nekaj novinarjev.

*** Ne pozabite na Vodnikovo družbo!** Ker se bo v najkrajšem času zaključilo nabiranje članov za Vodnikovo družbo, naj se vsak, kdor si želi za malo vsoto 20 Din nabaviti štiri lepe knjige, takoj vpiše pri bližnjem poverjeniku!

*** Dr. Korošec nevarno bolan.** Iz Beograda poročajo, da je dr. Korošec obolel na španski

bolezni, kar je opasno zlasti zaradi tega, ker dr. Korošec že dalje časa boleha na sladkorni bolezn.

*** Polovična železniška vožnja za splavarje.** Po odredbi prometnega ministra imajo splavarji, ki se vračajo z železnico od postaj ob plovnihih rekah, pravico do polovične vožnje v osebnih in mešanih vlakih v tretjem razredu. Zbog tega naj si splavari nabavijo posebno legitimacijo, ki se lahko kupi za 1 Din na železniških postajah ob plovnihih vodah.

*** Samomor na Jesenicah.** Ustrelil se je te dni v svojem stanovanju na Plavžu pri Jesenicah finančni podpreglednik Ivan Frangeš. Bil je takoj mrtev. V smrt ga je gnala najbrže nesrečna ljubezen.

*** Samomor mladega dijaka.** Na Bledu se je obesil zaradi slabega spričevala petošolec ljubljanske realke Vinko Kuhar, rodom iz Mokronoga.

*** Samomor.** Te dni so našli v Mariboru obesenega 58letnega železniškega upokojenca Ivana Krautnerja. V smrt ga je pognalo siromaštvo.

*** Klemenova ljubica pred sodniki.** Porotna zadeva Franceta Klemena, ki je zanj končala z obsodbo na pet let, je te dni potegnila za seboj tudi obsodbo njegove ljubice Angele Podražajeve. Srednjevelika in vitka je ta Angela, ki jo je Klemen imel za polzakonsko polovico, četudi je poročena, pa se malo briga za moža in svojih šest otrok. Angela je izgubljena ženska. Rada pije vince in ljubi udobno življenje. Bila je že večkrat zaprta. Obtožnica podrobno navaja njeno sodelovanje pri Klemenovih vlomih in tatvinah, najzanimivejše pa opisuje, da je lani obiskovala Klemena na Studencu ter mu pomagala zleteti v prostost. Prinesla mu je pilo, da je prepilil mrežo in pobegnil. Angela je priznala večino očitkov obtožnice. Vse njeno obnašanje izpričuje, da je bila pač polnovredna družica Franceta Klemena, s katerim je noseča peti mesec. Odkrita je dejala sodnikom, da bo Francetu takoj

proračun sestavljen tehnično in ekonomsko tako dovršeno, da mu ni bilo ničesar oporekati. Kar naenkrat pa si je nekdo izmislil, da je sedaj najboljša prilika, da se pravi delovni večini vrže kol pod noge ter zabrani vsako, še tako koristno delo in sklepe, ki bi predvsem koristili socialno šibkejšim slojem. (Vodarina se je znatno znižala, najemniški davek se je znižal, delalo se je na tem, da se nočni davek odpravi, in razne druge ugodnosti so bile predvidene v novem proračunu. — Največjo važnost bi bilo polagati na stavbno gibanje, katero je za letos po krivdi opozicije zaostalo ter ga bo težko nadomestiti. Koliko prošnji leži na magistratu, kjer čakajo na rešitev, a opozicija noče, da se rešijo. Akcija za zgradbo velike stanovanske hiše iz fonda za brezposelne (kakor se vrši že v Ljubljani in Mariboru ter bodo take stavbe tamkaj morda že letos pod streho) se je pri nas po krivdi opozicije zavlekla, ako ni morda že pokopana. — Člankar pravi: «Kaj je v tem položaju mogoče storiti?» Kratak je odgovor na to: «Delati v dobrobit občine!», a ne vreči puške v koruzo in iz zasede streljati. — Opozicija je na svojo večino lahko ponosna. Ona se naslanja med drugim tudi na troje naših dezertirjev, ki kljub pozivu niso čutili toliko moralne obveznosti, da bi odložili svoje mandate ter jih dali stranki na razpolago, od katere so jih sprejeli. — Položaj, ki je nastal v Celju po zadnjih oblastnih volitvah, ko so dobili združeni nemškutarji, Nemci, klerikalci in psevdoradikali ter dezertirji raznih strank slučajno večino, se nam ne zdi nič čuden. Saj so nemškutarji delali z vso paro na popolno udeležbo ter s tem dokazali, da ne marajo v Celju miru ter skupnega dela, temveč jim je več za strankarsko-političen boj kakor pa za napredek mesta Celja. — Pa naj opozicija pove, kaj je večina zakrivila, oziroma kaj je večina opustila, ali kaj bi se bilo dalo izvršiti. Saj je bila in je še opozicija zastopana v vseh odsekih ter bi se bila vedno lahko udeležila s kakimi umestnimi predlogi ali nasveti. Zakaj je pa opozicija le molčala? — Razočaranje pa je pri pristaših opozicije veliko večje kakor pa na naši strani, kajti vse tiste obljube, da bodo postali kar čez noč vsi uradniki, da bodo napredovali in bog ve kaj še vse, se do sedaj niso izpolnile iz enostavnega razloga, ker se izpolniti ne dajo. In celo še več. Izmed tistih, ki niso trobili v njihov skupni rog, so menda eni res medtem postali uradniki. Drugi od partije pa niso dosegli svojih pravic, kar upravičeno povzroča nezadovoljstvo. Upamo, da se bodo prav posebno ti do prihodnjih volitev izpametovali in volili res narodno in ne tak konglomerat, kakor je bil zadnjič. Tudi naša stranka z mirno vestjo pričakuje novih volitev, ker bo dobila svoje glasove zopet nazaj, kateri so ji bili na tak nenaraven način pri zadnjih volitvah odvzeti. — Pričakujemo tudi, da bodo naši Primorci in Korošci vendar toliko narodnozavedni, da bodo pokazali našim tlačiteljem hrbet, tistim ljudem, ki so sedaj zopet začeli dvigati ponosno svoje glave, sicer se tudi njim zna enkrat dogoditi to, kar smo mi na našem telesu, žal, premnogokrat morali občutiti.

HUDA JAMA. Pri nas imamo v zadnjem času prav občutno pomanjkanje stanovanj. Pred leti je dobil marsikateri revež, ki je bil naš občan in se izčrpal kot dhinar, na stara leta pri kmetih vsaj prosto stanovanje. Danes je tudi v tem oziru drugače, ker ostajajo taki reveži na cesti brez strehe in pritiskajo na občino, da jih spravi v hiralnico. Seveda stane občino to veliko denarja, a ni drugega izhoda, ker reveži pač morajo priti vsaj pod streho, če že drugega nimajo. Od kar imamo pri nas rudnik, so vse luknje in vse kleti nabite z rudarji, ker se rudnik doslej ni pobrigal za zdrava rudarska stanovanja in tako omilil stanovanjske bede. Vprašanje je, da li bo to še dolgo trajalo, ali bo oblastvo pritisnilo na rudnik, da zida prepotrebna stanovanja.

HUDA JAMA. Z vsakim dnem opažamo, da raste našim podjetnikom greben, ker je delavstvo brez vsake prave strokovne organizacije, po večini pa sploh ni organizirano. In vendar bi se ta greben kmalu pristregel, če bi se delavstvo strnilo v močno in enotno fronto naprednega delavstva, Narodno strokovno zvezo, ki je doslej ena najresnejših delavskih organizacij. Tukaj smo bili tudi z redukcijo udarjeni, a večina naših soobčanov živi v veliki bedi in nima od nikogar pomoči. Kar nas je organiziranih v NSZ, smo imeli vsaj podporo te organizacije, ki sicer ni velika, a nam je v kritičnih časih prav dobro došla. Zelo lepo je, da ima NSZ vpeljan podporni fond, v katerega plačujemo, ko smo zaposleni, in dobimo podporo v primeru brezposelnosti ali bolezni. Tukaj bomo v kratkem ustanovili podružnico NSZ in že sedaj opozarjamo vse rudarje, naj se zanimajo za to organizacijo. Organizacija ima list «Novo Pravdo», katerega prejema vsak član brezplačno. Tovariši, vsi v Narodno strokovno zvezo! — Zaveden rudar.

SLOVENJGRADEC. V našem obmejnem mestecu so šli tukajšnji klerikalci po bratovsko z Nemci v volilno borbo za oblastne skupščine proti našemu slovenskemu in naprednemu ljudstvu. Tukajšnjim klerikalcem se ne gre za Slovenstvo, ne za demokracijo, gre se jim le za nadoblast čez svojega bližnjega. Oni bi morali premisliti, kako težko smo ustanovili našo državo, in koliko žrtev je moralo pasti za osvobojenje slovenskega ljudstva iz nemškega jarma. Sedaj se pa vsi tukajšnji klerikalci družijo in bratijo z Nemci ter delajo načrte, kako bi z združenimi močmi pridobili v svoje roke nadoblast v našem mestu. Našim klerikalcem se ne gre za svoj materin jezik, temveč se jim gre za to, da kdor ni klerikalec ali Nemec, se ga kratkoma uniči. Gospodje klerikalci, dovolj je denuncijantstva. Leta 1919. ste napolnjevali ječe s tukajšnjimi Nemci, danes pa sedite z istimi gospodi pri eni mizi, prepevate skupaj nemške pesmi ter kujete načrte, kako bi ponovno dobilo naše mestece nemški značaj. Toda klerikalci ne greše samo v nacionalnem pogledu, ampak so tudi v socialnem oziru skrajno reakcionarni. Splošno je znan klerikalni obrtnik, ki pretepa uboge vajence in jih sili, da morajo kot sužnji delati 12 do 13 ur dnevno. Preden pa mine leto ali dve učne dobe, jih kratkoma vrže na cesto, tako si morajo vajenci iskati učno mesto pri drugih mojstrih. Zelo potrebno bi bilo, da bi si inspekcija dela enkrat na licu mesta ogledala nevzdržne razmere, v katerih morajo živeti vajenci v klerikalnih obrtnih. — Zadnji dopis, ki je bil priobčen iz našega kraja, popravljamo v toliko, da je bil izvoljen za predsednika krajevne organizacije NSS tov. Janko Zupančič, dalje kot podpredsednik tov. Albert Puncer, kot tajnik tovariš Josip Drobne, kot blagajnik tov. Bogomir Gladež, kot odborniki: tov. Zdravko France, Ivan Čerče, Jakob Terbovšek, Ivan Štruc in Fran Česlovnik; kot pregledovalca računov pa tov. Alfonz Debelak in Anton Česlovnik.

Južnokitaški diktator.

Na Kitajskem se vrše veliki dogodki in južnokitaške kantonske čete, ki jih podpira tudi boljševiška Rusija, zmagovito prodirajo proti severnokitaškim armadam. To gibanje pa je naperjeno tudi proti tujcem, zlasti Angležem.

Zunanji minister južnokitaške vlade v Kantonu je Evgen Čen, ki je obenem najodličnejša oseba v vladi. Ta goreči rodoljub in strastni sovražnik Angležev je po svoji zunanosti in po svoji izobrazbi Anglež. Nič ni na njem, kar bi spominjalo na Kitajca, niti v potezah njegovega obraza niti v kretnjah niti v obleki. Angleščino govori bolje kakor marsikateri izobražen Anglež.

Svojo obleko je do zadnjega časa naročal pri angleških krojačih v Londonu, kjer je tudi sam živel dolga leta in tako temeljito spoznal angleško miselnost.

Tudi Čenova edina hčerka Silvija je vzgojena evropsko, baje še preveč evropsko. Je prvovrstna jahalka, izborna šoferka in celo drzna letalka. Izvrstno govori francoščino in angleščino ter nosi dragocene pariške obleke.

Tretji v zvezi je mladi Vu, tajnik in desna roka ministra Čena. Tudi on je Evropec od glave do nog, govori poleg angleščine in francoščine tudi nemščino in ruščino ter zna občevati z evropskimi diplomati na način, da si je priboril pri njih naravnost občudovanje.

Ta trojica vodi odločno borbo Kitajcev proti Evropecem in Američanom ter povzroča zlasti Londonu obilne skrbi. Minister Čen se je baš v Londonu učil, kako se je treba bojevati diplomatsko in vojaško ter dokazuje Angležem zdaj vsak dan znova, da se je dobro naučil.

Priporočajte in širite „NOVO PRAVDO“!

Kaj pravite na to, ako se pogledate v ogledalu in Vam začne Vaš obraz in lasje delati skrbi? Za pravo nego Vaše polti, Vašega obraza in Vaših rok ter za popolno nego las dobite dva preizkušena proizvoda. Poznavalci pravijo: od dobrega najboljši! I. Fellerjeva prava kavkaška Elsa-pomada za obraz in kožo čuva mladost in lepoto ter je najmočnejšega delovanja zoper pege, sojedce, nečisto polt, rdeče in hrapave roke. Z redovito masažo se odpravijo tudi gube z obraza. II. Fellerjeva močna pomada za lase odstranjuje prhljaj, preprečuje izpadanje las in prerano osivelost, križe lase napravi mehke in voljne. Cena obeh pomad je enaka. Za poizkus 2 lončka od ene vrste ali po en lonček od obeh vrst Elsa-pomad že obenem z zavojnico in poštnino za 38 Din, ali samo proti vnaprej poslanemu denarju, ker je po povzetju poštnina za 10 Din višja. Naročila nasloviti: lekarnarju Eugen V. Fellerju v Stubici Donji, Elsatrg 241, Hrvatska.

Za pravilno negovanje telesa

se pokazuje Fellerjev pravi blagodišeči „Elsafluid“ s koristnim delovanjem že od časa naših dedov. On daje oslabelemu telesu novih moči in svežo ti, oživlja živce, jača mišice in kite in prija vsem telesnim delom. — Drgenje in umivanje z „Elsafluidom“ krepi utrjene oči in zabranjuje nahod. — Z vodo razredčen je izvrstna za izpiranje grla in ust. Da je „Elsafluid“ povsod tako priljubljen, je vzrok baš njegova vsestranska uporaba od zunaj in znotraj kot zanesljivo domače sredstvo in kosmetikum. Močnejši je zato in boljše delovanje kot francosko žganje.

Zahtevajte za poizkus v lekarnah in odgovarjajočih prodajalnah izrecno „Fellerjev pravi Elsafluid“, v poizkusnih steklenicah po 6 Din, v dvojnatih steklenicah po 9 Din, ali specialnih steklenicah po 26 Din. Po pošti pride tem cenejši, čim več se naroči naenkrat; z zavojnico in poštnino vred stane:

9 poizkusnih ali 3 dvojnatih ali 2 specialni stekli.	61 Din
27 " " " " " "	133 "
54 " " " " " "	250 "

Naročila nasloviti razločno takole:

EUGEN V. FELLER

lekarnar v STUBICI DONJI

Elsatrg št. 241 (Hrvatska).

Tajinstveni morilec deklet. (Nadaljevanje.)

Herbert, vsled pripovedovanja ves zmučen, se zlekne na blazino. Alfredovo začudenje je doseglo svoj višek.

«To naj sam vrag razume,» reče čez nekaj časa. «Herbert, to je rafinirano izvedeno maščevanje s strani enega najinih znancev. Kdo vé, če ni kdo najinih tovarišev zvedel, da si se dogovoril z deklico za sestaneček. Morda se pa le moreš spomniti, kdo te ima prav posebno v želodcu? Tako ne sme iti dalje.»

«Ne, Alfred, radi tega sem te pa dal poklicati. Sicer ne vem, kdo izmed najinih znancev naj bi tako nasilno nastopal proti meni. Vendar pa ni izključeno, da je nekdo izmed njih zakrivil to surovost.»

«In kaj naj sedaj storim, Herbert?»

«Odpelji se čimprej v restavracijo, ondi energično zahtevaj od natakara pojasnilo in odgovor, lopov je vsekakor ravnal v sporazumu z napadalci. Žugaj s policijo, z vsem mogočim, seveda le na videz, kajti pod vsakim pogojem se mora zabraniti, da bi zadeva prišla v javnost.»

Alfred vstane.

«Sicer sem truden, da se komaj držim po koncu, toda tebi, dobremu prijatelju na ljubo izvršim prav rad to neprijetno pot. Takoj odidem. Ali nisi naročil sobe šte. 6?»

«Da, Stregel je pa majhni, črnooki Italijan, saj ga poznaš. Le pošteno ga primi, na vsak način moram zvedeti, kdo me je tako premikastil, tega si pač ne smem pustiti dopasti.»

Alfred se poslovi od jadikujočega prijatelja, ki se sedaj zopet zvija pod neznosnimi bolečinami. Hitro gre po stopnicah navzdol ter sede v tamkaj čakajočo kočijo.

«Restavracija S — —!» ukaže kočijažu.

Medpotoma Alfred še enkrat vse, kar je ravnokar slišal, preudari in pretehta, vse skupaj se mu zdi kot kaka pravljica. In vendar je prepričan, da mu je Herbert povedal golo resnico. Kaj naj le to pomeni? — Pustolovec se sedaj spomni, da je bilo že več lahkoživcev od neznancev v Chelzeji strašno pretepenih. — Groza ga spreletava pri misli, da bi bila mogla tudi njega zadeti enaka usoda, ko je pred par večeri zapeljal Lizo Evans. Srečen slučaj ga je moral tedaj obvarovati. Za nadaljnje razmišljanje mu ni preostajalo časa, kajti kočija je ravnokar zavila v ozko, tiho ulico, iz katere se je pri zadnjih vratih prišlo v restavracijo.

Alfred stopi iz kočije in hiti skozi vrata.

«Govoriti hočem z natakarkem Giuseppe,» zakliče vratarju na njegov spoštljiv pozdrav.

Vratar pelje dobro mu znanega lahkoživca v eno posebnih sob. Nekaj minut kasneje stoji že Italijan pred razdraženim bančnikom.

«Giuseppe,» nahruli pikro gibčnega dečka, «vi ste včeraj zvečer zagrešili težak prestopke.»

Natakark ga gleda z začudenim obrazom.

«Na kak način, s čim, vaša milost?»

«Dečko, vi ste bili dogovorjeni z nekom, ki je mojega prijatelja Herberta Jacksona nečuvno razžalil.»

Na natakarkovem obrazu se pojavi izraz užaljene nedolžnosti.

«Vaša milost, ne vem, kaj naj k temu rečem, jaz se prav nobene krivde ne zavedam.»

«Policijo pokličem,» zapretil Alfred.

Natakark ostane docela miren in hladnokrvn kljub pretnji.

«Kakor drago vaši milosti,» odvrne hladno. «Jaz si nimam prav nič očitati.»

Alfred uvidi, da na ta način ne more priti do zaželjenega cilja, zato napne bolj mile strune.

«Giuseppe,» reče mirno, «povejte mi vendar, kdo je bil prav za prav gospod, ki je prišel včeraj zvečer semkaj v restavracijo, ko se moj prijatelj ni več vrnil?»

Natakark skomizgne z rameni.

«Tega ne vem, saj niti njegovega obraza nisem videl. Gospod, ki je malo prej prišel semkaj ter vprašal po gospodu Jacksonu, mi je rekel, da je prijatelj gospoda Jacksona. In — pristavi natakark s pomenljivim nasmehom — mislim sem, da je gospod Jackson lepo damo odstopil svojemu prijatelju, kar se itak pogosto pripeti.»

Alfredova radovednost vedno bolj narašča.

«Nepoznani gospod je bil pri dami v sobi?»

«Seveda, vaša milost!»

«Kako dolgo?»

«Približno pol ure, potem je prišel z damo iz sobe. Dama mi ni bila posebno mar, pač pa — natakark se zareži — «moja lepa napitnina. In vina se ni nihče niti dotaknil, četudi je tuji gospod plačal vso pijačo.»

Alfred stisne sedaj natakarku v roko cekin.

«Povejte mi, Giuseppe, ali res niste poznali gospoda?»

Natakark odmaje z rameni.

«Ne vem, kdo bi mogel biti, vaša milost,» odvrne s prepričevalnim glasom. «Ovratnik sukne je popolnoma zavijal okrog vratu, globoko na čelo pa potisnil čepico mornariškega kapetana.»

«Kaj, — kapetan?» vzklikne Alfred začuden.

«Da. Zapazil sem tudi, da ima na sebi uniformo,» odvrne natakark, «to je pa tudi vse, kar sem videl!»

Pustolovec ga je še podrobneje izpraševal. Ker mu pa natakark ni mogel nič natančnejšega povedati, se je potem odpeljal domov. Kako naj sedaj prav za prav zgrabi zadevo? Ali naj se odpelje v Chelzejo in tamkaj pri Emi Wilms poizveduje? — To bi bilo pač najbolj enostavno. Toda Alfred se zmisli usode, ki je zadela njegovega prijatelja, in ker je pa bil sam strahopetec, se ni hotel po nepotrebnem izpostavljati nevarnosti. Kaj ga prav za prav vsa zadeva briga? Naj le Herbert sam skrbi, da na kak način najde svoje mučitelje. Čemu naj si radi prijatelja opeče prste?

Zato se je Alfred odpeljal naravnost domov, ne da bi se medpotoma zglašil pri prijatelju. Le s par vrsticami ga je pisмено obvestil o uspehih svojega poizvedovanja v restavraciji. Potem pa je Alfred mirno legel ter se zbudil šele pozno popoldne.

K Herbertu ni šel. Kajti po daljšem preudarku je prišel do zaključka, da ni izključeno, da zagonetni zasledovalci skrivoma stražijo prijateljevo hišo, in da ga bodo, čim ga zagledajo, pretepli kot njegovega prijatelja. Pa tudi v Chelzejo si ne upa pustolovec: Ko se je najedel v eni boljših restavracij, se je odpeljal s kočijo v popolnoma drugo londonsko predmestje, prepričan, da se mu tamkaj ni bati zagonetnih zasledovalcev, ki bi ga zalezovali pri iskanju novih žrtev.

(Dalje prihodnjič.)

Zabavni kotiček.

Čemu je turška vera dobra.

Ko je Francoz vprašal Mohameda, zakaj je uvedel za svoje vernike mnogoženstvo, je preprok odgovoril: «Tudi Evropci nas še boste posnemali zaradi ljube miru v hiši. Ako ima mož samo eno ženo, ta neprestano nad njim bevška, ako pa je v hiši več žen, se te prepirajo med seboj, a mož ima mir.»

Ubogljiva.

Mati: «Lizika, neštetokrat sem ti že povedala, da pri jedi ne smeš vrtati nosu.»

Lizika: «Saj tega pri jedi nikdar ne delam, mamica. Kadar vrtam nos, vedno neham jesti.»

Ni nevarno.

Mati: «Tonček, ne vleci psa za rep, sicer te bo ugriznil!»

Tonček: «Saj ne grize z repom.»

To je nekaj drugega.

Treza sreča svojega prijateljico Jero, ki ji pripoveduje, koliko težav ima s svojim, komaj dva meseca starim otrokom.

«Da, draga moja,» jo potolaži Treza, «tega nikar ne misli, da boš svojega otroka tako naglo ukrotila, kakor si svojega moža.»

Nesrečen v izberi.

Jezična žena je rekla možu, ki je kupil na sejmu neko stvar, ki ženi ni ugajala: «Bedak, ti si vedno izbereš najslabše!»

Mož: «Prav imaš! Začel sem pa s teboj...»

Vzklik moža.

«Moja žena tehta osemdeset kilogramov. Vsako leto gre v toplice in shujša za deset kilogramov. V osmih letih se je bom znebil.»

Neprostovoljna čednost.

Gašper: «Jaz sem človek, ki ne govori mnogo.»

Miha: «Razumem! Tudi jaz sem oženjen...»

Nesrečni mož.

Mož (pride domov zelo natrkan): «Stara, vendar že enkrat nehaj zmerjati! Dovolj sem že kaznovan s tem, ker te vidim dvojno...»

Odpušcanje grehov.

Katehet: «Kaj mora storiti človek, da so mu grehi odpuščeni?»

Mala Terezika: «Prej mora grešiti.»

Edina prilika.

Žena: «Nocoj si zopet govoril v spanju.»

Mož: «Moram pač ponoči govoriti, ker po dnevi ne pridem do besede.»

VSE ONE,

katerim vsled navala na odprodajo izvensezjskih čevljev ni bilo mogoče postreči, vabimo, da se v teku tega tedna oglasijo, ker je zaloga cenениh čevljev zopet polna.

Priporoča se:

Trgovina „DOKO“
Prešernova ulica št. 9, dvorišče.

★ LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA ★

Delniška glavica

Din 50.000.000 —

Rezervni zaklad ca.

Din 10.000.000 —

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska c.

PODRUŽNICE:

Brežice	Kranj	Novo mesto	Slovenj-
Čelje	Logatec	Prevalje	gradec
Črnomelj	Maribor	Ptuj	Split
Gorica	Metković	Rakek	Trst
	Novi Sad	Sarajevo	

Brzjavni naslov:

Banka Ljubljana

Telefon številka: 26,
413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle